

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

in Capitală: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
in Districte: " " 36 " " 18 " " 10 "
in Străinătate: " " 48 " " 24 " " 12 "

— Articoll nepublicati nu se inapoiază —

Pentru Abonamente, Anunciuri și Reclame a se adresa:

in România: La administratiune, Pasajul Român, Nr. 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
in Hanburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Biroul central de annunciuri pentru Germania.
Pentru Franca, Anglia, Austro-Ungaria și Italia: Se va adresa la AGENCE HAVAS Paris

ANUNCIURILE:

Linia mică pe pagina IV-a 30 bani
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
— Scrisorile nefrancate se refuză. —

Pentru inserții și reclame redacțiunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIN ZIARUL STRAIN

Agram, 20 Ianuarie.

Episcopul Strossmayer îndeamnă pe clerul diocesi sale într-o pastorală, ca să înceapă a aduna contribuții pentru răsкупărarea sclavilor Negri. S'au încasat deja oare care sume.

Viena, 20 Ianuarie.

O întrunire convocată de societatea politică *Adevărul* și vizitată de peste o mie lucrători, a fost disolvată de comisarul guvernului, pentru că editorul foii *Egalitatea*, dr. Ailer, discutând rezoluțiunile ultimului congres socialist, a îndemnat la resturnarea stării de lucruri actuale. În adunare s'au auzit cuvinte violente, ca nici odată în aceste cercuri, cu scop de a captiva pe lucrători contra tendințelor partidel clericale feudale.

Washington, 20 Ianuarie.

Raportul comisiunii, prezentat Camerei deputaților, propune să se restrângă mult emigrațiunea înțătorilor, escluderea de la emigrare a săracilor, bolnavilor, criminalilor, socialiștilor și anarhiștilor, precum și să se împie tuturor imigraților un impozit de 5 dolari.

Londra, 20 Ianuarie.

Regina Angliei va sosi la Baritz numai la începutul lui Martie. Ea va veni la Cherbourg cu un tren separat, aducând cu sine o suită de 60 persoane.

Prințul de Wales va sta în Paris a doua săptămână a lunii Februarie, apoi se va duce la Cannes, unde va sta mai mult timp.

Sofia, 20 Ianuarie.

Imediat după amnistia, pe care prințul Ferdinand a trebuit să o smulgă dela ministrul președinte Stambulow, maiorul Popof s'a prezentat în mare uniformă, cu toate decorațiunile sale, la ministerul de război, arătând astfel că el se considera ca reintegrat în armată și în gradul său, deși actul de amnistie nu stipula aceasta expres. Aparițiunea maiorului a făcut o mare impresiune asupra ofițerilor. Ministrul lipsea. O emoțiune oare-care se produse în cercurile militare — se vorbea chiar că maiorul Popof va fi din nou arestat.

Belgrad, 20 Ianuarie.

Prințesa Clementina de Coburg a trecut prin Belgrad și a fost salutată în numele regelui de către un adjutant. Se atribuie prințesei intențiunea de a se duce la Constantinopol spre a cere de la Sultanul recunoașterea definitivă a prințului Ferdinand.

Noul proiect de organizare a armatei Serbe, care e în studiu de cincil ani, s'a terminat acum și a fost supus aprobării regelui.

Paris, 20 Ianuarie.

Foile republicane au căutat să arate, că Boulanger primește bani din sorginte necunoscută, mai ales că cheltuielile sunt prea mari. Acum foile boulangiste răspund că generalul a primit de la patrioții francezi din Belgia 50,000 franci și 75,000 franci de la un Alsacian. *XIX Siècle* a pus să se facă cercetări și află, că menționata societate a patrioților nu există nicăiri în Belgia și că marele binefăcător, pe care el invoacă foile boulangiste, este un serman croitor în Bruxela.

Sofia 19 Ianuarie

Prințul Ferdinand s'a stricat și cu clerul bulgar. Sinodul se întrunește în fie care an în Sofia și astimp s'a deschis sub președința mitropoliților Simeon, Clement și Constantin. De Crăciun s'a ținut la miezul nopții, un serșciu divin în catedrala Svieti Kral, la care au asistat mulți bulgari. Mitropoliții au celebrat, înconjurați de lumina a mil de lumânări. Prințul Ferdinand neștiind, că și la ortodocși nașterea Domnului se serbează la miezul nopții, s'a dus la biserică la 9 ore de dimineață și n'a găsit pe nici un mitropolit, ci numai pe un predicator. Indignat de aceasta s'a întors imediat la palat, a chemat pe ministrul președinte Stambulow și pe

ministrul de culte, doctorul Stranski, și le-a spus că disolvă Sinodul său nu'l recunoaște, și cere depărtarea mitropoliților din Sofia.

În acea dimineață cel trei prelați, fie-care în altă trăsură, însoțiți de mulți jandarmi, au fost trimiși în trei deosebite direcțiuni ale țării. Se zice că jandarmii s'au purtat așa de brutal, în cât servitorii mitropoliților au plâns. — Indignarea e foarte mare în toată poporația și sunt temeri să nu izbucnească într'un fel sau altul.

Toți ofițerii superiori din statul major au cerut în scris de la prințul Alexandru să fie înrolați în serviciul trupelor, motivânduși cererea prin aceea, că nu pot lucra sub un ministru de război incapabil, ca Mutkuroff.

București, 11 Ianuarie 1889

Care dintre noi n'a fost de părere, când a avut cunoștință de ura ce hrănesc unii contra altora membrii din partide adverse într'unele din țări, că aceasta este absurd?

Obiectivitatea cu care considerăm această inimiciție extremă din depărtarea în care ne găsim de acei oameni și de împrejurările în cari lucrează ei, ne permite să judecăm drept și să putem astfel apleși de absurde acele esagerări în cari e făcută se vede să cadă firea omenească.

Explicațiile nu pot lipsi negreșit pentru aceste esagerări; dar puțința de a produce explicații nu înlătură absurditatea esagerărilor, le lasă de multe-ori tot cu caracterul lipsit de bun simț.

Să se noteze că nu vorbim de acei adversari dintre cari o parte pune în afară de lege pe cealaltă parte, sau o esclude pentru totdeauna de la guvernul țării, această culme la care tinde să ajungă orice om politic. Nu vorbim, pentru esemplu de inimiciția nihilistilor din Rusia pentru guvernul acelu Stat. Nu vorbim nici de sentimentele socialiștilor din Germania. Nu vorbim de asemenea de ura dintre republicanii și monarhiștii din Franța. Toate aceste partide, dacă partide pot fi numite toate, în situațiunea în cari se găesc, sunt escluse în mod absolut și iremediabil; sunt înlăturate de la guvern, chiar de la propaganda, prin legi impuse de guvernanți. Așa lupta este aprinsă între aceste partide prin forța lucrurilor, devine de multe-ori o luptă fără cruțare și fără nici un scrupul.

Una urmărește ideea de resturnare, nu urmărește numai ideea de a pleca cumpena opiniunei publice de partea ei. Nu cercetăm dacă face bine sau rău, dacă chiar avantajele ce ea prevede sunt măcar echilibrate de pericolele ce acțiunea ei trebuie să aducă; constatăm o stare de lucruri, constatăm inimiciția ce există între adversarii de acest fel.

Nu este aceasta situațiunea partidelor în alte țări, sau chiar în țările pomenite între alte partide

de cât cele de cari am vorbit, și cu toate acestea trebuie să constatăm că între aceste partide din urmă există sentimente de ură profundă. Înțelegem bine că oriunde sunt oameni în joc, cu ambițiile și cu încrederea în ei înșiși, se produc și ure. Chiar într'o academie, în fața unor teze de curată teorie, se produc discuțiuni aprinse, cari merg până la dușmăniile personale; ceea ce este însă sigur, este că astăzi nimeni n'ar trimite pe un adversar al său de știință să fie ars pe rug. În ce privește pe oamenii politici, nu este tot ast-fel; aci dușmăniile nu se opresc de cât acolo unde se împedică de legi sau de puțința de a schimba legile față de majoritatea alegătorilor care privește mai tot timpul și nu lucrează de cât cu votul ei la rarele ocaziuni ce are. Și când cercetezi în ce constau deosebirile dintre aceste partide, găsești că ele nu sunt foarte adese-ori atât de mari în cât să admii altă explicație la ura dintre ele de cât interesele personale de ambiție. Trebuie însă să adăogăm că, cu cât o țară este mai înaintată în cultură, cu atât căldura pe terenul ideilor este mai mare, iar lupta pe terenul personalităților și inimicițiile meschine se reduc și tind să ajungă la zero. Vorbim negreșit de acțiunea unui partid luat în întregimea lui, nu de acțiunile independente ale grupulețelor de prin localități.

Dacă venim acum la țara noastră, găsim că din nenorocire inimicițiile dintre partide luate în întregimea lor sunt la ultimul grad de aprindere. Ar crede cineva care nu e în cunoștința deplină a lucrurilor, că deosebirea dintre ideile unui om de la guvern și ale unui om care a mai fost la guvern este tot atât de mare ca între ideile unui ministru și ale unui nihilist din Rusia. Iar dacă cercetezi puțin, găsești că oamenii politici la noi nu ved nici o deosebire în principiile lor, de oarece nu vor să țină seamă unul de declarațiunile celuilalt, ci și bănuiesc intențiile, și atribute gânduri ascunse, și se atacă pentru aceste gânduri. Astfel, lupta politică degenerază, pasiunile nejustificabile iaă locul dreptei cumpeniri, și în loc de discuțiuni nobile, avem insulte, de multe ori prigoniri.

Când partidele și vor clarifica programele, când unul dintre ele va avea tăria să nu urmeze procedurile celuilalt, atunci se va schimba și caracterul luptelor noastre politice.

Credem că nu e rău să ne gândim din când în când că putem cădea în esagerări, ridicele uneor, absurde în tot'dauna, și să ne ferim de aceasta.

LINIA SECUESTRATA

Ieri s'a semnat definitiv la ministeriul lucrărilor publice convențiunea cu anexele ei, care regulează luarea de către guvernul român a esplotării liniei Suceava—Roman cu ramurile Iași și Botoșani.

Astfel, decretul de secuestrare de la 18 Octobree trecut se găsește recunoscut de companie și regularizat în toate consecințele lui.

E foarte îmbucurător pentru țară că guvernul a avut curajul necesar de a curma, prin singura'i autoritate, esplotațiunea daunoasă pentru finanțele Statului a companiei și norocul de a legaliza acest fapt fără cel mai mic sacrificiu bănesc.

În urma secuestrului, compania făcuse o primă tentativă de apropiere, și doi delegați ai ei fuseseră în Noembrie în București fără să fi ajuns la vr'un rezultat; adunarea generală a acționarilor intruninduse în aceeași lună a dat depline puteri de a trata d-lui Kühnelt, consilier de guvern și secretar general al companiei, și d-lui dr. E. Weissel, consilier de administrație.

Conferințele cu acești delegați au început la 22 Decembrie și s'au continuat, fără distincțiune de sârbătoare sau de zi de lucru, până ieri, când au fost încheiate cu un deplin succes.

Ministrul lucrărilor publice a avut doi colaboratori prețioși pentru cesțiunile tehnice în dd. G. Duca și E. Miclescu de la căile ferate și în d. Szekulits, care pentru partea privitoare la pensuni i-a dat concursul cel mai desinteresat și cel mai neobosit.

Convențiunea principală în trăsurile ei se resumă în aceea că guvernul român ia întreaga esplotație a liniilor române ale companiei fără nici un amestec sau control din partea acesteea; și aceasta mai renunță la cele 5—6 părți a escedentelor posibile de venituri asupra cheltuielilor.

Personalul se asimilează personalului liniilor Statului cu dreptul pentru direcțiune de a licenția 36 de impiegați cari nu știu limba țării sau cari au serviciu militar în Austria și de a nu primi în serviciul ei alți 63 de streini, stabiliți în România, decât după opțiune.

Ca consecință legală, încetează existența comitetului dirigent, a direcției de control, a unei direcții de esplotare la Iași, etc.

Fondul de pensuni al impiegaților liniei Lemberg-Cernăuți-lăși se împarte între linia austriacă și linia romană în proporțiune cu numărul impiegaților și pensionarilor respectivi.

Guvernul român face încă pentru suma de 130,000 lei achizițiunea cazarmelor, care constituie *la cité ouvrière* de la Pașcani.

În schimb, guvernul român nu ia decât unica sarcină de a plăti în doē rate la București garanția de 3,800,000 lei prevăzută în actul de concesiune.

Garanția aceasta a fost mai în toți ani absorbită de esplotațiunea liniei, cum se făcea de companie; toate economiile ce rezultă din supresiunea organelor com-

paniei, din reducerea personalului, din unificarea administrațiunilor cu a Statului, din o mai puțin oneroasă esplotare, etc., vor veni în deducțiunea acestei garanții, astfel că din primul an chiar se poate estima la 6—700,000 lei beneficiul Statului.

Guvernul a profitat de această ocaziune, ceace deaminteri era și dorința companiei, pentru a lichida toate conturile cari erau în suspensiune de la 1880; o primă verificațiune a bilanțelor fusese făcută la 1884, compania însă nu voise să o admită. Azi, pretențiunile ei pe acea perioadă de timp au fost înlăturate și raporturile Statului cu deăsa absolut apurate până la 1 Ianuarie st. n. 1888.

SERVICIUL TELEGRAFIC

„AL ROMANIEI LIBERE“

— 21 Ianuarie 1889 —

Londra, 22 Ianuarie.

Se anunță din Viena ziarului *Standard* că sunt motive de a se crede că informațiunile date asupra situațiunii principelui Ferdinand sunt exagerate. Dacă episcopii ortodocși sunt rusofili, clerul de jos este însulețit de simțiminte naționale, și se crede că principele va ști să profite de aceste divergențe de vederi.

Berlin, 22 Ianuarie.

Cu ocazia recepțiunii prezidenților celor două camere ale Dietei, împăratul a conversat cu fie-care din persoanele prezente, fără a atinge politica.

Berlin, 22 Ianuarie.

Se asigură că împăratul a acceptat o invitație la prânzul de la 4 Februarie la ambasadorul Rusiei, Comite Fevralov.

Londra, 22 Ianuarie.

Corespondentul vienez al ziarului *Times* desminte știrea după care principele Alexandru de Battenberg ar avea intențiunea de a solicita serviciul în armata austriacă.

(Havas).

A se vedea ultime știri pe pag. III-a

Profesorii și medicii din capitală asistă la o luptă înverșunată între elementele care represintă știința și progresul și între celelalte a căror reprezentanți se află ofensați prin venirea unor oameni de știință din străinătate și de succesele științifice și practice a acestora. Arma celor chemați de țară pentru a căror chemare jurnalul nostru a dat un impuls puternic este progresul și lucrarea necontentită și recunoașterea activității lor în străinătate;—armele inimicilor sunt minciuni și intrigi; unul dintre acești din urmă, sub titlul falsificat al consiliului profesoral declară în lumea mare că considera institutul de bacterologie ca un pericol pentru învățământul medical din cauza că atrage prea mult pe studenți și că institutul de bacterologie are o importanță secundară, publică și distribue această insinuare ridiculă, fără voia consiliului profesoral, decanul facultății înaintează acest act fără știrea corpului profesoral ministrului, și numai în urmă fiind încunoștințați profesorii, protestează energic în contra acestei proceduri și declară institutul de bacterologie de o importanță și utilitate deosebită.

Același om atacă și dărea de seamă a jurnalului nostru și a *Progresului Medical* asupra enunțațiunilor distinsului Nothnagel unde cel din urmă și exprimă admirațiunea sa pentru institutul de bacterologie, să acată de vorbele d-lui Nothnagel că științele cele mai importante ale medicinei sunt anatomia și clinica medicală și obți-

nând de la d. Nothnagel o scrisoare, publică niște pasaje din această scrisoare ca să facă să creadă lumea că Nothnagel desaproabă cele raportate de noi și de *Progresul Medical*.

Acuma însă Nothnagel într-o scrisoare detaliată repetă din nou cele zise în *Progresul Medical* exprimă din nou aprobarea și admirația sa față de institutul de bacteriologie pentru care felicită țara întregă, pronunță necesitatea absolută al institutului în întregul său fiind pătruns de importanța sa. În fine atrage atenția cercurilor competente asupra principiului, că pentru rădicarea institutului lucrul esențial este ca să posedăm oameni de știință recunoscuți prin lucrările lor importante.

Fiind că această scrisoare adresată către d. dr. Babeș și publicată în ultimul număr al *Progresului Medical* emanând de la o capacitate europeană pe tărâmul învățământului medical, ne poate servi de linie de direcțiune pentru dezvoltarea și ridicarea facultății de medicină, publicăm scrisoarea întreagă, recomandând-o atențiunii speciale a d-lor senatori și deputați.

Vienna, 29/12 Decembrie 1888.

Când cu ocaziunea primirei mele atât de amabilă din partea d-voastră și a celorlalți domni, în cea seară petrecută în București, am fost invitat să fac în cercul colegilor, unele observații modeste și incomplete asupra instrucțiunii medicale, nu credeam că aceste vor putea fi cumva rău înțelese, sau vor putea da naștere la vre-o interpretare greșită. Cu atât mai mult am fost surprins, d'a vedea într'un articol sub-semnat de d. dr. Grigorescu, în *Românul* din 11 Dec. a. c. că aceasta totuși s'a putut întâmpla. — Ce-i drept d. dr. Grigorescu în acest articol a presupus că trebuie să fi fost rău înțelese cuvintele mele.

Înțelegeți însă că eu, care pun așa de sus Physiologia și care o parte a lucrărilor mele științifice le am făcut direct asupra subiecților din această știință, nu-mi poate fi indiferent ca să existe nici cea mai mică neînțelegere în această privință. Din acest motiv m'am simțit îndemnat a adresa d-lui dr. Grigorescu o scrisoare a cărei cuprins mi pare important a vi'l comunica și d-voastră. De aceea vă trimit anexata copie a scrisoarei mele către d. dr. Grigorescu.

Ma! târziu am primit articolul din *Progresul medical român* despre care p'atunci încă nu aveam cunoștință. Acest articol reproduce într'adevăr sensul adevărat a celor expuse de mine. Și dacă comparați acele cu opiniunile mele scrute din altădată scrisoare către d. dr. Grigorescu, veți afla că am zis în aceasta, în esență din nou același lucru.

În contra unel atârî insinuării, cum că nu apreciez Physiologia după întreaga ei valoare, sau că nu mă folosesc de ea, nu am a mă apăra. Dar că anatomia și Clinica medicală sunt pentru instrucțiunea medicală, și prin metoada lor pentru educațiunea intelectuală a studenților, precum am zis în numita scrisoare "stâlpi de granit", aceeași idee care am exprimat-o și în cea seară, — aceasta, prea stimată d-le coleg, imi pare incontestabil.

S'a zis oare prin această măcar vre-un cuvânt în contra însemnărilor, importanței instrucțiunii pe toate cele-lalte terenuri a științei noastre așa de vastă și ramificată; din contră, eu o consider ca ceva foarte important, — dacă împrejurările exterioare și mijloacele le permite d'a crea cât se poate de multe institute.

Așa dar, am fost surprins în modul cel mai îmbucurător asupra aceluia ce am văzut în seara aceea la d-voastră, în institutul d-voastră. Consider acest institut așa cum este în totalitatea sa ca un lucru, pentru care trebuie din tot sufletul să vă felicit Universitatea precum și țara d-voastră, și pentru care multe alte Universități vechi trebuie să vă invidieze.

Găsesc că în special laboratorul de bacteriologie și chiar o absolută necesitate am măsurat dezvoltării de azi a științei noastre, — și nici unul din cei chemați nu mai cere măcar un cuvânt de motivare pentru această vedere. — Tot această zic și de toate cele-lalte institute. Cu cât mai multe institute, cu atât mai multe forțe didactice, cu cât e mai lată baza pe care se ridică învățământul, pe atât e mai mare, nu numai mișcarea intelectuală între profesori, și mai cu seamă înviorarea fecundă asupra elevilor.

Înainte de toate însă susțin că la înființarea institutelor un lucru e indispensabil, și anume lucrul cel d'antăiu nu are să fie clădirea, înzestrarea și dotațiunea institutelor, ci estuinea cea mai însemnată este că cine oare va avea să profeseze într'ânsele.

Se înțelege institutele să fie pe cât e posibil de bune și bogate, dar să nu uităm că nemuritoarele lucrări chimice ale lui Woehler, lucrările fiziologice neperitoare ale lui Johannes Müller și Helmholtz au

răsărit din cele mai strămtorate localuri. Întăiu a trebuit să fie bărbații cu lucrările lor valoroase recunoscute (Leistungen) și abia în urmă s'a creat clădiri monumentale pentru activitatea acestor bărbați. Fie care teren al medicinel are valoarea sa, fie-care are trebuință de îngrijire și posibilitatea exterioară pentru această îngrijire, — unele sunt absolut și necondiționat trebuincioase, și trebuie luate în considerare pentru învățământ sub or-ce împrejurare, în prima linie. Pe de altă parte la înființarea institutelor mult depinde și de întâmplare prin care unul sau altul dintre studii va avea posibilitatea de a se instala mai curând decât cele-lalte și o atare preferare se produce cu drept cuvânt mai cu seamă atunci dacă apare un profesor de o însemnată deosebită. Cea din urmă împrejurare se constată mai mult la universitățile tinere și înfloritoare, decât la universitățile vechi.

Viul interes ce mi l'a produs ultima mea vizită în București, pentru dezvoltarea juvenală energetică a învățământului medical la d-voastră, a cauzat observațiunile de mai sus. Nu-mi asum voința de a avea o opinie asupra unor împrejurări ce nu cunosc în toate amănuntele, dar nu pot omite să repet din nou că aceea-ce am văzut, anume instalarea institutului d-voastră, conducerea lui însușitoare și îndemnată, în veritabilul spirit al științei, a produs asupra mea o impresiune de o nespusă mulțumire.

Nothnagel.

CRONICA ZILEI

S'a acordat d-lui general Berendiū (A.) înalta autorizațiune de a primi și purta însemnele de comandor al ordinului *Legiune de onoare* (Franța).

D. C. B. Florescu, actual agent de constatare și urmărire din orașul Craiova, este autorizat a constata contravențiunile la legea timbrului și înregistrării în conformitate cu legea și instrucțiile relative.

Principele Alexandru B. Știrbei, în ajutorul construcțiunii unui spital rural în comuna Băilești din județul Dolj, a dăruit 300,000 până la 350,000 cărămidă, tot nisipul trebuitor pentru construcțiunea întregii clădiri, o pompă pentru puț, și a supravegheat prin un ampoi al d-sale executarea acelei construcțiunii.

D. I. Constantinescu, proprietar în comuna Hârtiești, plasa Rîurile-Argeșel, județul Muscel, a construit gratuit din nou, în mod sistematic, puțurile de pe apa Argeșului, în fața primăriei numitei comune, pe o distanță de 90 metri lungime, cu tot materialul de stejar, care a costat suma de lei 616; iar d. Nicolae I. Ciclescu, proprietar în zisa localitate, a oferit și d-sa gratuit lemnele (podina) ce s'a pus d'asupra aceluia puț.

D. Atanasie Constantinide arendașul moșiei Tatina, a dăruit de sărbătorii elevilor și elevilor sermanilor școlii comunei Spantovu, din județul Ilfov, încălțăminte și rochi în valoare de 200 lei.

D. Dimitrie Cețianu, prefectul județului Romanați, a ajutat pe copiii săraci de la gimnasiul din Caracal cu cărți, dăruindu-le de sărbătorii și 15 perechi încălțăminte și plăind bilete de teatru pentru toți elevii numitului gimnasiu.

D. Nicolae Crețulescu, senator și proprietar în comuna Leurdeni, județul Muscel, a dăruit de sărbătorii lei 40 elevilor celor mai silitori și săraci de la școala acelei comune. D-na Ana Al. Em. Lahovari, născută Crețulescu, a dăruit haine la 50 elevi și eleve de la școala din comuna Leurdeni. D. N. Gusi, senator și proprietar în comuna Leurdeni, a dăruit 10 perechi pantofi elevilor săraci de la școala acelei comune.

D. Minovici Mina, cu diploma de doctor de la facultatea de medicină din Paris, a depus cu succes examenul de libera practică a medicinei în țară.

Eforia spitalelor civile aduce, în numele sermanilor copii de la spital mulțumirile sale d-nei A. Belio, pentru suma de lei 140 și mai multe jucării ce s'au distribuit micilor suferinzi, cu ocazia săntului sârbătorii.

Pentru ocuparea (în mod provisoriu) a catedrei de limba franceză, astăzi numai suplinită, de la gimnasiul real din Craiova, e publicat concursul pe ziua de 1 Maiu 1889.

Concursul se va ține în localul Universității din București.

Despre predarea limbii române în clasele primare

Dintre toate obiectele de studiu, ce se predă în clasele primare, învățământul limbii române ocupă locul cel mai important. Dar cu toată importanța recunoscută, totuși tocmai asupra acestui obiect de studiu s'a împărțit mai mult vederile și s'a întemeiat cele mai greșite idei. În multe școli studiul limbii române este c filosofare departe de inteligența școlariilor, sau un mecanism sec care împiedecă dezvoltarea liberă a spiritului. Și astfel din cauză că nu se știe a introduce elevul în limbă ori limba în elev, trece ori elevul peste limbă sau limba peste elev.

Experiența a probat că o limbă în care zilnic se cugetă, se vorbește și se scrie, nu se poate învăța numai prin reguli gramaticale, prin o cetire monotona și fără înțeles, nici prin dicteate fără finit, sau prin privirea unor litere moarte, ci limba se învață numai prin vorbire și prima și cea mai naturală cultivare a-o oferă conversațiunea. După Comenius, Pestalozzi a fost cel d'întăiu care aprecia mai bine acest mod de a cultiva și învăța limba. Cine înțelege aceasta va admite că un copil este fericit, dacă în primii săi ani va auzi vorbindu-se în jurul său o limbă armonică, dulce și plăcută, astfel ca să se deprindă și să învețe a-și modela limba și toul vorbirii și pe nesimțite, și dacă părinții săi, frații mai mari și cel d'întăiu învățător și alte persoane cari l' inconjoară i se adresează cu manieră, modestie și rațiune, fiind-că un copil precum s'a deprins a vorbi în copilărie și județ și vorbește mai mult în toată viața sa. De aceea orice școală trebuie să fie un salon de conversațiune, fiind-că vorbirea și exercițiile în vorbire sunt mijloacele cele mai bune și mai sigure pentru repede și traicnică dezvoltare a activității intelectuale. Înainte de toate dar trebuie dat copiilor limbă pentru că vorbirea deșteaptă cugetarea. Vorbirea este o cugetare sonoră, cugetarea este o vorbire lină. Ambe aceste activități a cugeta și a vorbi sunt factorii principali, mezile generale ale întregii culturi intelectuale, pentru că omul fără a cugeta și a vorbi este un câmp întelenit. Îndemnarea în vorbire este dar lucrul cel d'întăiu. De la copil însă nu se cere numai ca să-l toră gura, ci să fie și cu inteligența activ, căci este indiferent dacă copilul ar vorbi ori cât de fluid și neted, când nu știe ce spune toată alergătura de gură nu-l folosește nimic și vorbele lui n'au nici o valoare. Așa dar copilul pe lângă o exprimare limpede și ușoară trebuie să înțeleagă și să simtă ce vorbește, și limba românească să o mânuească și să o pronunțe cu timbru și plină de viață. Și dacă la întrebările învățătorului va răspunde corect și ușor și dacă este în stare a se exprima despre aceea-ce a învățat iute și potrivit naturii lucrului, oral sau în scris atunci nici la maturitate nu va ședeă uimit ori încremenit în fața unei cestiuni și nu va tăcea, ci va ști să vorbească și să trateze despre afacerile și interesele ce-l aparțin. Prin urmare facultatea de a vorbi și înțelege sunt două scopuri pe cari trebuie să le realizeze școala. La aceasta să cere a se avea în vedere două lucruri:

1) Școlarul trebuie să castige și să aibă idei.
2) Trebuie să fie capabil a exprima aceste idei după regulile limbii. Fiind vorba despre regulile limbii aceasta se raportează nu numai la limba de conversațiune ci și la limba literară. Limba de conversațiune este cu totul alt-ceva de cea literară. Foarte puțin oamenii vorbesc ca o carte, căci dacă convorbirile multor oameni culti ar fi stenografiate și reproduce fidel, s'ar vedea cât de mult se deosebesc de limba literară. Pe când limba literară intră în formele severe ale unei culturi raționale și ale unei ordine logice, limba de conversațiune se desface de aceste forme și-și formează construcțiunea sa proprie. Ea vorbește mai mult numai în propozițiuni, înconjoară aglomerările de atribute și complementare și nu cunoaște construcțiuni perioadice măestrite, ci are numai un mărginit număr de conjuncțiuni, în fine ea pune vorbele într'o altă ordine și înconjoară întrebuintărea unor verbe cari pentru limba literară sunt prea adoptate. Asemeni întrebuintăzări mai mult vorbire directă și se servește de un număr de vorbe cu mult mai restrâns decât în limba literară. Un pedagog zice, "Școlul principal la învățământul limbii constă în cucerirea limbii literare." Acestei cerințe bine întemeiate a voit a satisface

școala veche prin studiul gramaticel. Nu s'a ajuns însă la scop și cu toate acestea mulți învățători au rămas pe lângă ideea că fără reguli abstracte de gramatică puse pe hârtie nu se poate realiza o adevărată învățare și cultură a limbii. Aceștia înmătează dar mersul racului, propunând antăiu regula apol exemplul, antăiu abstractul apol concretul, antăiu desemnul apol obiectul, antăiu forma apol conținutul. Ei cred că, spunând școlariilor câte părți de cuvânt sunt în limba română, cum se numesc, că este substantivul, ce e adjectivul și punându-l să decline și să conjuge, speră că au ajuns la scop și că studiul limbii române merge minunat de bine, mai cu seamă când mașina de cugetare se desășură repede și potrivit sistemului; atunci dar se crede că succesul e deplin asigurat. Se înșală însă amar acei cari cred astfel, căci dând copiilor o mică temă despre care se și depună ideile lor în scris se va vedea că nișteilei demni de compătimire le lipsesc atunci de sigur vorbele. Vorbele le lipsesc fiind-că le lipsesc ideile, știutul este aci dar lipsește pututul. Spre onoarea membrilor corpului didactic recunoaștem voioși că în cele mai multe școli pocirea minții și-a ajuns sfârșitul și regulile fără de nici un înțeles și de idei moarte au fost înlăturate, lăsând ca această învățatură a formelor seci să dispară cu încetul și să apară numai istoriile metoadelor pedagogice. O altă metodă aproape tot atât de greșită este și metoda sintetică adoptată de unii învățători la învățământul limbii. La această formele moarte primară înțeles, vorba se înlocuește cu propozițiunea. Cine ar putea numera propozițiunile, cari se formează, transformează și se desolvă de aceșii învățători? Dar tot'dauna rezultatul stă în disproporțiune cu osteneala întrebuintă. Lipsa de idei și ne-îndemnarea copiilor care se manifestează la elaborarea celor mai simple teme cu tot exercițiul de propozițiuni, daū o probă evidentă că nici această metodă nu este cea adevărată și îmbucătățirea, spintelcare, lungirea și întinderea propozițiunilor nu poartă în sine un principiu de viață. Aceasta este prea adevărat dar cu toate acestea o parte din învățători din cauza modului cum s'au format și pregătiți fiind deprinși cu această metodă se țin de ea și e greu a l' îndruma pe altă cale și până se va vesteji acest uz instrucțiunea are să mai suferă câteva timp.

Este un timp foarte scurt de când literatura noastră pedagogică a trecut puțin din starea embrionară. Cățiva bărbați zeloși și-au făcut fidel datoria prin o activitate neîncetată, semănând câmpul întelenit cu flori și seminții bune, așa că astăzi nu ne mai aflăm în acel viscol de idei în cari nu se mai poate recunoaște mâna d'înaintea ochilor, atmosfera s'a limpezit în căva și ideea d'a considera limba ca expresiunea celei mai profunde cugetări câștigă tot mai mult aderență și că încercarea d'a urmări spiritul limbii la un ce întreg găsește tot mai mult teren.

După cum s'a exprimat W. Humboldt "Limba nu poate fi investigată sub nici o condițiune ca o plantă moartă, limba și viața sunt noțiuni ne separabile și învățarea ei pe acest teren este numai o reproducțiune." Oare nu este natural a pleca de la întreg? Este poate metoda sintetică, care începe cu sunetul, după aceea ajunge la vorbă și în urmă la propozițiune mai exactă decât analitica sintetică, care înbrățișează întreaga bucată de citire și de la întreg pășește la fiecare frasă, propozițiune, etc. în parte? Învățăm pe un copil a cunoaște un animal dacă îl arătam mai întâi un os dintr'ensul? I se arată copilului la lecțiunea botanicel întel staminele și după aceea planta întregă? Se arată elevului numai după aceea o casă după ce cunoaște tot materialul din care este clădită, or se face invers? Dacă dar în toate aceste cazuri este drept a pleca de la întreg, pentru ce la studiul limbii nu este bine a se începe cu un ce întreg cu bucată de model? Acum dacă întrebăm după mijloacele prin cari putem ajunge la realizarea scopului propus, sigur că pe lângă vorbirea cultivată a învățătorului o bună carte de citire este principala cerință. Este de neapărată trebuință dar, ca cartea de citire să ofere acea întregime a limbii; acele bucati de model la cari se poate explora limba și viața ei. Fără adevărate și bune bucati de citire nu se poate ajunge scopul ce se are în vedere și pentru aceea în timpurile mai noue se dă atâtă importanță și se pune un preț așa de mare pe redactarea cărților bune de citire.

Cartea de citire este crezul pedagogic pentru școală, termometrul cu care se măsoară căldura vieții și un mijloc a o reproduce. Ea trebuie să aibă în sine puterea de a deveni o carte a vieții și pentru aceea materialul ce conține trebuie să satisfacă diferitelor scopuri ale școlii înainte de toate:

1) Scopului ideal pentru că are să formeze pe omul intern;
2) Scopului istorico-literar, fiind că copilul are să învețe a cunoaște cele mai nobile flori ale clasicilor patriei;
3) Scopului formal, ea trebuie să fie punctul central la învățământul limbii;
4) Scopului real, fiind că conținutul cărții de citire trebuie să ajute a răspândi toate cunoștințele de interes public. O bună carte de citire trebuie să conțină în bucițile sale în general tot ce se potrivește cu înălțarea și aventul tinerimii; tot ee este de va-

loare și ce produce în spiritul copilului germeni desvoltători etc.

Când Cartea de citire va satisface acestor scopuri, atunci în adevăr are bucaa de model și este potrivită de a promovi cultura națională și a construi edificiul intern al anului. Atunci cartea de citire este pentru copil reprezentantul limbii literare și studiul limbii române poate fi atunci aplicat la cartea de citire, fiindcă în acest cas copilul poate să învețe limba din fiecare rând al acesteia. Dacă plecăm acum de la aceste reflexiuni și trecem la tratarea buciților cuprinse și cartea de citire, atunci trebuie să ne întrebăm de metoada după care se poate preda învățământul limbii rezimat pe cartea de citire. Această întrebare reclamă o dezbateră mai amănunțită și mai adâncită, fiindcă nu trebuie scăpat din vedere că servindu-se cineva greșit de o metoadă fie și cea mai bună și mai nimerită, scopul mai sus indicat sau nu poate fi ajuns de loc, ori numai într'un mod necomplet. A discuta acum și aceasta nu intră în cadrul unui articolu de ziar, ci a unei cărți de pedagogie, de aceea mă opresc acum aci.

(Dupe Viehr)

N. Șerbănescu
Institutor cl. I-a

CRIME — DELICTE — ACCIDENTE

Jud. Fălciu

Pavă Zaharia, din comuna Păhnesci, în noaptea de 23 Decembrie, plecând din Huși cu sania cu două cai, în care avea niște marfă a cărciumarului Dumitrachi Bordea din Păhnesci, pe drum a pierdut oștea de la sanie, și neputând merge înainte din cauza viscolului, a stat pe loc. Acolo ajungându-l mai mulți locuitori din Păhnesci, i' au luat marfa din sanie și au voit să lege și sania lui de una din saniele acelor locuitori, dar Pavă Zaharia a refuzat a pleca cu ei sub pretext că este în stare a se duce singur la domiciliul său. Rămânând însă singur, a fost găsit a doua zi mort din cauza viscolului.

Jud. Ialomița

În ziua de 23 Decembrie, Marina, soția lui Constantin Dobre Frățilă din comuna Jegălia, a născut trei copii, două băieți și o fată, cari în aceeași zi au și încetat toți din viață; iar mama lor se afla sănătoasă.

În dimineața zilei de 27 Decembrie, pe când se făcea împărțirea furagului la caii regimentului 2 roșiori în Slobozia, s'au dărmat patele peste soldatul Ivan Ion din acel regiment și a încetat îndată din viață.

Jud. Suceava

În noaptea 1 Ianuarie, Simion Vasile Petrușia, din comuna Tătăruși, fiind amețit de bețură spirtoasă, s'a aruncat în fântâna din grădina casei sale, unde s'a înecat.

Jud. Tulcea

În ziua de 1 Ianuarie, un fii minor al comerciantului Decran Carabet, din comuna Nicolitel jucându-se cu un pistol încărcat, și luând foc, a rănit pe două copii al lui Vasile Dascălu și Vanghelie Odagiu. Răniții s'au transportat în cura spitalului din orașul Tulcea.

Individul I. Popovici, care servea ca fochist la gara călei ferate Tergu Adju, a fost strivit, în ziua de 4 curent, de o locomotivă, care manevra în cea gară în timpul când numitul lucra la o altă locomotivă, și a încetat îndată din viață.

În comuna Sarighiol, a încetat din viață locuitorul Ion Bahaciu, în etate de 120 de ani aproape.

Jud. Constanta

În ziua de 21 Decembrie, servitorul d-lui David Herman, din cătuna Anadachioi, anume Iosif Coman, tăind ghiță din lacul Suid Ghiol, a alunecat și a căzut într'o copcă deschisă; astfel că nefiind nimeni prin prejur ca să l' dea ajutor, s'a înecat. I s'a scos cadavrul mai târziu de către două locuitori, cari venise tot pentru tăiatul ghiței din acel ghiol.

Jud. Braila

Pe teritoriul comunei Roșiori, s'a găsit înghețat în zăpadă cadavrul unui om necunoscut, având semnalmentele acestea: statura mijlocie, părul capului, mustățile și barba negre, îmbrăcat cu gheabă neagră veche, zăbur moccănesc, ciocăci alb, căciula neagră vopsită și încălțat cu opinci tăbăcite, în degetul inelar de la mâna dreaptă avea un inel galben de alamă cu inițialele I. M. Asupra lui nu s'a găsit alt de cât 2 lei, bani 25, legați într'o cărpă, o pereche foarfec mică și un amnar.

În seara de 24 Decembrie, un om necunoscut s'a prezentat la țărâ la Dumitru Cazacu și Vasile Rechiteanu, din circumscripțiunea comunei Bertesci-de-Jos, județul Brăila, spunând că este muncitor și cerând ospitalitate. A stat acolo până în ziua de

